

RAVITSEMUSHOITOSUOSITUS

Koulutuskierrros hyvinvointialueilla 10/2023 - 5/2024

FT, laillistettu ravitsemusterapeutti

Soile Ruottinen

Hankkeen aikana: Erityisasiantuntija/hankekoordinaattori

Valtion ravitsemusneuvottelukunta

Ruokavirasto

Ravitsemushoitosuosituksen jalkauttaminen ja käyttöönoton tuki hyvinvointialueilla hankkeen tavoitteet

Ravitsemushoitosuosituksen jalkauttamiseen ja käyttöönoton tueksi hyvinvointialueilla rakennetaan koulutuskokonaisuus, jossa vähintään **15** hyvinvointialueella toteutetaan ravitsemushoitoon osallistuville sosiaali- ja terveyspalvelujen ammattihenkilöille ja sairaaloiden ruokapalveluista vastaaville alueelliset koulutukset.

Lisäksi suosituksen keskeisestä sisällöstä ja ravitsemushoidon työkalujen käyttöönotosta tuotetaan **verkkokoulutusmateriaali** alueiden omaa, paikallista jatkokoulutusta tukemaan (perehdytys- ja täydennyskoulutusaineisto).

Suosituksen jalkauttamista tuetaan myös **päätöksentekijöille, koulutusorganisaatioille ja keskeisille ammattiryhmille** kohdennetulla viestinnällä.

2024

- ke 10.1 Länsi-Uudenmaan hva
- ti 16.1 Etelä-Karjalan hva
- ke 24.1 Varsinais-Suomen hva
- ke 31.1 Pirkanmaan hva
- ke 7.2 Itä-Uudenmaan hva
- ti 13.2 Etelä-Savon hva
- ti 20.2 Pohjois-Savon hva
- to 29.2 Lapin hva
- ke 6.3 Keski-Uusimaa
- to 7.3 Helsinki
- ke 13.3 Päijät-Hämeen hva
- ke 20.3 Satakunnan hva
- to 21.3 Kanta-Hämeen hva
- ti 9.4 Keski-Suomen hva
- ke 17.4 Vantaa-Kerava
- ti 23.4 Ahvenanmaa
- ke-to 15.5 Keski-Pohjanmaan hva
- ke 29.5 Kainuun hva

2023

- ke 25.10 Etelä-Pohjanmaan hva
- to 2.11 Österbottens
välfärdsområde/Pohjanmaan hva
- to 16.11 Kymenlaakson hva
- to 30.11 Pohjois-Karjalan hva
- ke 13.12 Pohjois-Pohjanmaan hva

Kaikki hyvinvointialueet 21 + Helsinki ja Ahvenanmaa

**Osallistujamäärät vaihdelleet paikkakunnittain, etänä
olevia mahdotonta arvioida. Ainakin noin 2500 henkilöä
koulutettu + linkin takana olleet lisähenkilöt**

Päätäjät

- Ravitsemushoitosuosituskirja lähetettiin konkreettisesti hyvinvointialue kohtaisesti 3-5 henkilölle, joka on päättävässä asemassa hyvinvointialueella
- Kaikille tilaisuuksien avaajille on kirja annettu
- Lisäksi hyvinvointialue kohtaisesti 2024 informoitu vastaavalla kirjeellä myös alueen muita päättäjiä, lähinnä toimialajohtajia

- **Tilaisuuksien avaajia esim.**
- Hyvinvointialue johtaja x 4
- Johtaja ylihoitaja
- Toimialajohtaja x 3
- Sote-johtaja
- Integraatiojohtaja
- Terveys- ja päihdepalvelujen johtaja
- **Tilaisuuksien puheenjohtajia esim.**
- Palvelujohtaja
- Ravitsemusterapeutti
- Geriatrian erikoislääkäri
- Omavalvontapäällikkö
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen päällikkö
- VRN erityisasiantuntija

Koulutustilaisuuksien sisältöä

- **Kokopäivän** koulutuksia, erilaisia toteutuksia:

Etelä-Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaa sekä Lapin hyvinvointialue; työpaja + koulutus

Kokopäivän koulutus: Etelä-Karjala, Itä-Uusimaa, Kanta-Häme, Eloisa

- **Puolen päivän** koulutuksia: 9x

, joista kaksi samansisältöistä samana päivänä toteutus x2 (Pohjanmaa ja Pohjois-Savo)

Yhtä poikkeusta lukuun ottamatta kaikki hybridi koulutuksia

Kaksikielisyys huomioitu alueen toimintatapojen mukaisesti

2024

- TYKS:n lääkäreille esitys 8.2 (yleislääketiede, kuntoutus)
- Diabeteshoitajat ry koulutuspäivät Tampere 18.4.2024
- Elintarvikepäivät 14.5.2024

+ professori Ursula Schwabin pitämät tilaisuudet: 6 tilaisuutta Pohjois-Savon hva:lla

2023

- Sairaanhoidajapäivät 21-22.9.23
- Turun seudun ravitsemusterapeutit ja -asiantuntijat Raisio 27.9.23
- Terveyskeskusravitsemusterapeutit 6.10.23
- Terveystenhoitajaliitto 13.11.23
- Kansanterveyspäivä 5.12.23
- Salo 15.12 (terveyskeskus ja Salon sairaala), lääkärit

Toteutuneita artikkeleita ja haastatteluja:

YLE 2 x

Mediuutiset 2 x

Päijät-Hämeen paikallislehdet 4 x

Keskisuomalainen

Turun Sanomat

Radiohaastatteluja 3 x (YLE, Ålands radio, Päijät-Häme)

Hva:n oma viestintä 2 x

Ravitsemusterapeutti ei suosittele kenellekään rajuja dieettejä – aikuisväestön vajaaravitsemuksen hoito maksaa vuosittain noin 600 miljoonaa euroa

Ruokaviraston erityislaaturit Soile Ruottinen kollaagoihin kerää perustan hyvinvointia tukeville koulutukselle ruokapalveluiden ammattilaisille ja toiminnassa halli uuden ravitsemusajattelun edellytykset.

Hyvinvointia ja hulmaa säästää olisi saatavissa, mikäli ravitsemukseen kiinnitettäisiin nykyistä enemmän huomiota.

SUBAARI KULTTUURI
Turku Sanomat

08.01.2020

Uusin huolta herättää jikemminkin yli- kuin alipaino, mutta ravitsemusalan tunteja muistuttaa, että ylipainoinenkin henkilö voi olla vajaaravitettu.

–Rajuja dieettejä en suosittele kenellekään. Ravitsemusterapeutina opastan, ettei ihmisten tarvitse miettiä jekasta suupala, ruokaviraston erityislaaturit ja valtion ravitsemusneuvottelukunnan erityislaaturit Soile Ruottinen toteaa.

Hänen mukaansa olisi parasta, että ihmiset voivat syödä rennosti ja joustavasti. Lisävaltuksen ei kielletä suklaata, koska ruokasuhde olisi pyrittävä pitämään säilyvänä.

–Syöde pitkiä (ja tunnin välein, mutta lauant napostelivat ja syöde lepulta hupin monta kertaa päivässä.

Syömätarvite lisääntyvät ravitsemusalan tunteja mukaan koronaviruksen selvitetä, kun suuntaa voi huonosti.

Ylipainesta kärsiville Ruottisella on yksinkertainen vinkki.

–Tärkeää, missä tilanteessa mieltä johonkin syntyy. Oletko allein iloinen, suullinen tai väsynyt? Syömisen syiden tarkkailu on tärkeää, jotta päästään kukaan itse ongelmaan.

HEPPIIIN SUKUNEN

Aikuisväestön vajaaravitsemus on haaste, jota torjumaan tarvitaan ravitsemusalan tunteja tietämystä.

–Aikuisväestön vajaaravitsemuksen hoitosta kehitte vuosittain noin 600 miljoonan euron lisäsuunnitusta, painoalinen Soile Ruottinen kertoo.

Hulmaa säästää olisi saatavissa – inhimillisesti hyvinvointia puhumattakaan – mikäli ravitsemukseen kiinnitettäisiin enemmän huomiota.

Valtion ravitsemusneuvottelukunta (VRN) ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) ovat julkaisseet uudistetun ravitsemusohjeistuksen, jota laatinut on hengen alantuntijaryhmässä myös Ruottinen oli mukana.

–Edellinen suositus on vuodelta 2010, mutta sen sisältö bunnettiin joga ammattilaisien keskuudessa erittäin heikoksi. Uudistetun suosituksen tavoitteena on tehostaa ravitsemushoitoa ja ohjeista osana potilaan kokonaisvaltaista hoitoa sekä edistää kansalaisten ravitsemustietoisuutta, Ruottinen toteaa.

Suosituksat on tarkoitettu ammattilaisille, jotka osallistuvat potilaiden ravitsemushoitoon ja ruokapalvelujen toteuttamiseen.

Uusittujen ravitsemussuosittelun pohjana on tutkimusnäyttö, suomalainen käyvä hoito suositus ja vastaava eurooppalainen suositus.

Mukaan on myös leikkauksia edellyttävät ravitsemussuosituksat.

–Aiemmin ohjettiin paastomaan pitkään ennen operatiota. Se johti usein siihen, että henkilö meni jo valmiiksi huonoon ravitsemustilaan. Nyt ohjeistus on sellainen, ettei ennen leikkausta pidä paastota pitkään tuhaan, Soile Ruottinen kertoo.

Ehtilää näkökohta on huomioitu suosituksissa esimerkiksi vähentämällä punaisen lihan suuutta. Lisäksi mukana yllä 30 vuotta erityisruokavaliota, joista osa on täysin uusia, kuten muun muassa koronapotilaiden ruokasuositus.

Viime mainituksa on kyse siitä, että tehohoidosta toipuvan henkilön ravinnontarve voi olla tavallista suurempi.

–Meillä on kyseetty reseptitekin ruokapalveluilla, mutta Suomi on pitkä maa ja ruokakulttuurit eroavat eri puolilla maata, joten jokainen hyvinvointialue laatii suosituksensa pohjalta omat ravitsemuskäsi kirjansa, Ruottinen jatkaa.

HEPPIIIN SUKUNEN

Terveellinen ateria pitää edistää runsaasti kasviksia. Myös itäisiin proteiinin saantiin on syytä kiinnittää huomiota.

Terveellinen ateria pitää edistää runsaasti kasviksia. Myös itäisiin proteiinin saantiin on syytä kiinnittää huomiota.

Ruokatorontumakissa tulla muistuttaa, että eri lääkeluokat ovat tottuneet erilaiseen ravitsemukseen.

–Minä en haluaa syödä aita, mitä itäni syö. Ikäryhmittäiseen ruokakulttuurin pitäisi kiinnittää enemmän huomiota, sillä ruokatorontumakait vaihtelevat ikäryhmittäin, Soile Ruottinen muistuttaa.

Hän tietää, etteivät syöpäkirurgin lääkeluokat ole vähittäisesti tottuneet syömään esimerkiksi kanan ja riisiä.

–Papat haluavat valkua pönnämuusia ja punaista lihaa. Toivonruokien voidaan tarjota laiteissa silloin tällöin.

Vajaaravitsemusarvioita oleville jäliruoka on tärkeä. Etenkin maitepohjainen jäliruoka on ravitsemusalan tunteja mukaan suositeltava, koska siitä saa lisäenergiaa ja proteiinia.

–Pehmeä rasva puolestaan on edullista sokeri- ja rasvainen vaihtoehtona. Lisäksi se suuttu säilyttämään lihaskudosta. Voi ja kerat rasvat sen sijaan nostavat kolesterolia ja tukkivat verisuonet, Soile Ruottinen varoittaa.

Reilu annos älyä salatainastokkeena on hyvä vaihtoehto vajaaravitsemusarvioita oleville, sillä yksi ruokailuallinen älyä vastaa energiamäärältään kolmea leipäpömpelöä.

–Huonovärimäälle tehostetussa ruokavaliassa annokseen laihetaan enemmän älyä sekä enemmän lihaa, ja jäliruokai jekin maistotote.

Vajaaravitsemusarvio maksaa Suomessa 2000 euroa vuorokaudessa, joten lähtö on ensisijassa merkittävää tuen saajille, Soile Ruottinen kertoo.

Vajaaravitsemuksen seurantaan on kehitetty hyvin yksinkertaisia mittareita.

Mikäli henkilön paino on laskenut tahattomasti ja painoindeksi (BMI eli body mass index) on alle 20,5, on vajaaravitsemuksen riski kasvanut.

Ruottisen mukaan puolet henkilöistä, jolle tämä yksinkertainen arvio tehdään, ovat usein jo risikillä olla vajaaravitettu.

Vajaaravitsemuksen tilannetta tarkkailtava, yksinkertainen lomake on saatavissa sähköisessä kaikkien laiteissa.

Potilaan viereessä olevaan lomakkeeseen merkittään, onko nestot viety ja nautittu, onko ateriansa syöty koko annos, puolet, kolmannes tai neljännos ja onko jäliruoka nautittu kokonaan tai osittain.

–Jos joku ei syö läikköilleen, siitä neustetaan iso haala, mutta jos joku ei syö ruokansa, todetaan vain, että hänellä on huono ruokahalu. Mikäli huomataan, ettei ihminen syö, siihen pitää aina reagoida, Ruottinen toteaa.

Henkilön palatessa laihokasvata kotiin, pitäisi saman ravitsemuksen jatkuks edelleen.

Hoitoon tullen tai omiasten vastuulle jätä se, miten tämä varmistetaan käytännössä.

–Laihoitohoidossa olevien suukaiden omiailta toivotaan, että he peräkköluuttavat syömisen seurantaan, Soile Ruottinen toteaa.

Hän tietää myös, etteivät mitään ravitsemussuosituksat tule käyttöön, elleivät päättyä vardi niiden käyttöönnoton.

–Toivotaan, että päättyviä tahoja kiinnostaisi edes se, miten paljon taloudellista säästöä voidaan saada aikaan, kun vajaaravitsemuksen kierre saatetaan katkaistua. Yhden vajaaravitun henkilön hoito maksaa sairaalassa 3800 euron vuorokaudessa, ravitsemuksen alantuntija muistuttaa.

TS 9.1.24

Hyvinvointi

Vajaaravitsemusta seulomalla kustannussäästöjä

Ravitsemushoitosuosituksista järjestetään esittelypäivä 13. maaliskuuta.

Seutu4

Valtion ravitsemusneuvottelukunta (VRN) ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) ovat julkaisseet uudistetun ravitsemushoitosuosituksen. Suosituksen tavoitteena on tehostaa ravitsemushoitoa ja ohjata osana potilaan hoitoa, edistää kansalaisten ravitsemusterveyttä ja samalla mahdollistaa kustannussäästöjä.

Ravitsemushoitosuositukselta tehdään koulutuskeskros kaikille hyvinvointialueille. Maksuton esittelypäivä järjestetään Piijiti-Hämeessä Lahden palvelutorilla kaup-
pakeskus Triossa keskiviikkona 13. maaliskuuta kello 12:30–16.
Se on suunnattu sosiaali- ja terveysalan ammattiryhmille, ruokapalvelujen toimijoille, päätäjille, kunta- ja järjestötoimijoille, yksityisille toimijoille ja kaikille ravitsemusterveydestä kiinnostuneille.
– Terveellinen ruoka on hyvinvoinnin tukipilari. Hyvinvointialue ja kunnat voivat monella tavalla edistää terveyttä, hyvinvointia, kestävyyttä ja elämäntaantukevia valintoja alueellaan, neuvotteleva virkamies Sirpa Sarlio sosiaali- ja terveysministeriöstä korostaa.

Potilaiden vajaaravitsemus lisää komplikaatioiden riskiä ja hidastaa toipumista. Sitä se lisää myös hoitohenkilöstön työaika- ja pidentää hoitoaikaa.
Vajaaravitsemus on riski kaikille sairaalapotilaille. Sitä esiintyy erityisesti pitkäaikaissairailta, leikkauksien valmistautuville, syöpöpotilailta sekä vakavista infektioista ja traumasta toipuvilla. Useiden tutkimusten mukaan vajaaravitsemuksen seuranta ja vajaaravitsemuksen estäminen vähentävät hoitoon kuluja.
Uudistettu ravitsemushoitosuositus on tarkoitettu ohjaamaan sairaaloiden, hoito-

PIIJITI-HÄMEEN HYVINVOINTIALUE

Piijiti-Hämeessä työskentelevät ravitsemusterapeutit muistuttavat hyvin ravitsemushoidon tärkeydestä potilastyössä.

Ja kuntoutuslaitosten ravitsemushoidon suunnittelu ja toteuttamista sekä ruokapalvelujen järjestämistä, elintarvikkeiden ja kilpailuttamista. Siinä on myös esitetty vähimmäisvaatimukset potilaille tarjottavan ruoan ravitsemuslaadusta.

Ravitsemushoitosuosituksessa todetaan, että aikuisväestön vajaaravitsemuksen hoitoon kertyy Suomessa noin 600 miljoonan euron lisäkustannus vuosittain.

Sairaalahoitossa vajaaravitnut potilaan hoitajaksi hinta on 3800 euroa enemmän kuin hyvissä ravitsemustilassa pysyvän potilaan hoito. Sairaalahoitoon aikaa kuluu työtä vajaaravitsemusta lisä hoitajaksi kustannuksia 2800–6500 euroa ja pidentää hoitoaikaa 3–7 päivää.

– Eli huolehtimalla siitä, että potilas syö hänelle soveliaan ruokaa myös sairaalahoitossa, voidaan parantaa hänen elämäntaantun, lyhentää hoitajaksi pitempää ja

sitä kautta pienentää kustannuksia. Piijiti-Hämeen hyvinvointialueen johtava ravitsemusterapeutti **Raisa Valve** Lahdesta toteaa.

Vajaaravitsemusriskin seulonta ja ruokavalioiden täydentäminen vuorokaudessa 600 kilokalorilla ja 12 grammalla proteiinia maksaa keskimääräisen hoitajaksi aikana noin sata euroa, mutta lyhentää vajaaravitnut potilaan hoitajaksi yhdellä päivällä. Jos sähäuttipotilaan hoito-

päivän hinta on 1000 euroa, yhtä seulontaa ja hoidettua vajaaravitsemusriskipotilasta kohti säästyy vähintään 900 euroa.

– Paremmassa ravitsemustilassa olevan potilas ei useinkaan vaadi niin monia hoitavia käsiä. Heinolassa työskentelevä ravitsemusterapeutti **Mari Viira** muistuttaa.

– Vajaaravitsemuksen seulonta kannattaa aina, nastalalainen **Anu Varjo** komppaa kollegansa.

PARHAAT MENOVIINKIT

Hotelli Tallukka tanssittaa!
Pe 8.3. klo 20-00.30
Komiat & Reinon Retkue
Pe 8.3. - la 9.3.
Suomen Halppaartit 2024-laulukilpailu

Tanssilyyrit alk. 20€
Tulossa:
Pe 22.3. Jankko Yli-Simola
La 23.3. Anitta Mattila

PERINTEISET PÄIVÄTANSSIT
to 7.3. klo 12-16.15
Terveystanssi - ohje ohje
Tanssitaikina - ohje ohje
Kokonaan 30,50 € klo 12-15
Liput 12 € (sis. tanssijoukkoon!)

Tallukantie 1, Väsky p. 03 88881 www.tallukka.fi

Lahtelaisen Galleria Uuden Kipinän näyttelyissä puupiirroksia, valokuvia ja maalauksia

Seutu4

Galleria Uuden Kipinän nykyinen näyttelygalleria on nähtävillä vielä ensi viikon ajan. Yksi mukana olevista taideteoksista on **Jarmo Kopponen**, jonka suurikokoiset puupiirroksiset esitykset väestöiden ja yllätyksen esittämisestä. Muotokuvien lähtökohdista ovat kasvat Kopponen lähtöpiiristä, mut-

ta teosten edistysessä painopiste siirtyä mahdollisimman monipuoliseen palettiin luomiseen.
Lahden Valokuvainstituutin ry:n vuoden ensimmäinen kutsuntely on **Ilmari Pyhäjärven** ja **Olivia Viitakankaan** yhteistyössä. Viitakankaan yhteistyössä valokuvien lisäksi taideteoksia on **LAB Muotoilustuttuun** valokuvauksen osastolta ja opiskelevat nyt Taidetyöpiston Kuvataiteen osastolla.

Hän näki tiissäin taideteosneuvottelussa ja sen muuttamisesta. Viitakankaan ilmaisussa yhdistyvät ympäristöstä valittujen esineiden käyttäminen, digitaalinen työskentely ja maalaus keinot. Molemmat taidelajit ovat valoisuutta LAB Muotoilustuttuun valokuvauksen osastolta ja opiskelevat nyt Taidetyöpiston Kuvataiteen osastolla.

Läski galleriassa on esillä **Lila Väinölä** ja **Lotta-Lucia Laineen** sadasta akryylimaalauksesta koostuva näyttely **Lupaus** keuhkosta.

Etuviiva / Paikalliset

Vajaaravitsemuksen seulominen säästää rahaa – oikein ravittu potilas paranee nopeammin

Heinolassa työskentelevä ravitsemusterapeutti Mari Viira muistuttaa hyvin ravitsemushoidon tärkeydestä potilastyössä. STINA KOKKONEN.

Valtion ravitsemusneuvottelukunta ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ovat julkaisseet uudistetun ravitsemushoitosuosituksen, jonka tavoitteena on tehostaa ravitsemushoitoa, edistää ravitsemusterveyttä ja mahdollistaa kustannussäästöjä.

Itä-Häme
10.3.2024 10:00

Valtion uudesta ravitsemushoitosuosituksista tehdään koulutuskeskros kaikille hyvinvointialueille. Maksuton esittelypäivä järjestetään Piijiti-Hämeessä Lahden palvelutorilla kaupunkikeskus Triossa keskiviikkona 13. maaliskuuta klo 12.30–16.

Tapahuma on suunnattu sosiaali- ja terveysalan ammattiryhmille, ruokapalvelujen toimijoille, päätäjille, kunta- ja järjestötoimijoille, yksityisille toimijoille ja kaikille ravitsemusterveydestä kiinnostuneille, kertoo Piijiti-Hämeen hyvinvointialue tiedotteessaan.

– Terveellinen ruoka on hyvinvoinnin tukipilari. Hyvinvointialue ja kunnat voivat monella tavalla edistää terveyttä, hyvinvointia, kestävyyttä ja elämäntaantukevia valintoja alueellaan, neuvotteleva virkamies Sirpa Sarlio sosiaali- ja

Palaute esimerkkejä

Jätä meille palautetta tilaisuudesta
3 responses

Tietoa voisi olla enemmän
syömishäiriöstä/ääniherkistä
ihmisistä ja heidän ravitsemuksesta.

Hoitajilla tulee olla ymmärrys
ravitsemuksen tärkeydestä.

Todella tärkeä ja hyvä tilaisuus

Kiitos

Hyvinvointialueet, hankkeen ohjausryhmä, Sirpa Sarlio, Ursula Schwab, Satu Jyväkorpi ja muut hankkeen onnistumista tukeneet tahot

Soile Ruottinen

Lailistettu ravitsemusterapeutti
ruottinen.soile@gmail.com

RAVITSEMUSHOITOSUOSITUS

RAVITSEMUSHOITO ON IHMISOIKEUS

Kansainvälinen julistus ravitsemushoidosta ihmisoikeutena – Wienin julistus

Julistuksen ovat hyväksyneet neljä suurta kansainvälistä kliinisen ravitsemuksen yhdistystä – ASPEN, ESPEN, FELANPE ja PENSA – sekä potilasyhdistysten (EPF), ravitsemusterapeuttien (EFAD) ja yli 70 kansallisen yhdistyksen edustajien muodostama maailmanlaajuinen verkosto*.

OIKEUS RAVINTOON

oikeus riittävään ravintoon ja oikeus olla kärsimättä nälästä ja vajaaravitsemuksesta

OIKEUS RAVITSEMUSHOITOON

Vajaaravitsemuksen seulonta
Sairauteen liittyvän vajaaravitsemuksen diagnosointi ja arviointi
Ravinto ja näyttöön perustuva ravitsemushoito (mukaan lukien letkuravitsemus, suonensisäinen ravitsemus ja nesteytyt)

OIKEUS TERVEYTEEN

oikeus parhaimpaan saavutettavissa olevaan fyysiseen ja psyykkiseen terveyteen

TAVOITTEET

- 1

Edistää ravitsemushoidon tunnustamista ihmisoikeutena jokaisella, jolla on sairauteen liittyvä vajaaravitsemus tai sen riski, sekä edistää ihmisarvon kunnioittamista ihmisoikeuksia ja bioetiikkaa koskevan kansainvälisen lainsäädännön mukaisesti.
- 2

Tuottaa viitekehys, jonka periaatteiden pohjalta kliiniset ja tieteelliset yhdistykset sekä ravitsemushoidon sidosryhmät voivat kehittää toimintasuunnitelmiä.
- 3

Määritellä keskeiset arvot, tavoitteet ja periaatteet, joilla parannetaan ravitsemushoidon laatua ja lisätään tietoisuutta sairauteen liittyvästä vajaaravitsemuksesta ja ravitsemushoidon saatavuuden puutteista.

PERIAATTEET

- 1

Oikeus ravitsemushoitoon – toteutumisen

Oikeus ravitsemushoitoon on nähtävä keskeisenä terveyspolitiikan keinona taistella sairauksiin liittyvää vajaaravitsemusta vastaan.
- 2

Kliiniseen ravitsemukseen liittyvä koulutus ja tutkimus

Kliiniseen ravitsemukseen liittyvä koulutus ja tutkimus ovat perustavia keinoja kunnioittaa ja toteuttaa oikeutta ravitsemushoitoon.
- 3

Eettiset periaatteet ja arvot

Kliinisen ravitsemuksen eettiset periaatteet ja arvot, mukaan lukien oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo ravitsemushoidon saatavuudessa, luovat perustan oikeudelle ravitsemushoitoon.
- 4

Toimintakulttuuri

Ravitsemushoito edellyttää toimintakulttuuria, jossa noudatetaan eettisiä periaatteita ja arvoja sekä moniammatillisuutta.
- 5

Potilaiden voimaantuminen

Potilaiden voimaantuminen mahdollistaa ravitsemushoidon optimaalisen toteutumisen.

The European Society for Clinical Nutrition and Metabolism (ESPEN) www.espen.org
 Cardenas D, et al. Clin Nutr. 2022 Jul;41(7):1613-1618. doi:10.1016/j.clnu.2022.03.021.
 Cardenas D, et al. Clin Nutr. 2021 Jun;40(6):4029-4036. doi:10.1016/j.clnu.2021.02.039.

* ASPEN – American Society for Parenteral and Enteral Nutrition
 ESPEN – The European Society for Clinical Nutrition and Metabolism
 FELANPE – Latin American Federation of Nutritional Therapy, Clinical Nutrition and Metabolism
 PENSA – The Parenteral and Enteral Nutrition Society of Asia
 EPF – The European Patients’ Forum
 EFAD – The European Federation of the Associations of Dietitians